

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
“ _____ ” _____ 2017 р.

06-12-50

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

ЕКОНОМІКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

ECONOMY OF FOREIGN COUNTRIES

_____ (назва навчальної дисципліни)

(name of the discipline)

спеціальність
specialty

292 Міжнародні економічні відносини

292 International economic relations

_____ (шифр і назва спеціальності)

(code and name of the specialty)

спеціалізація
specialization

_____ (назва спеціалізації)

(name of the specialization)

Робоча програма «Економіка зарубіжних країн» для студентів, які навчаються за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини». – Рівне: НУВГП, 2017. – 17 с.

Розробники: Валіулліна З.В., кандидат економічних наук., доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол від «05» _____ 09 _____ 2017 року № 1

Зав. каф. міжнародних економічних відносин _____ (О.М. Сазонець)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Протокол від «05» _____ 09 _____ 2017 р. № 1

Голова науково-методичної комісії _____ О.М. Сазонець

© Валіулліна З.В., 2017

© НУВГП, 2017

ВСТУП

Анотація

В умовах глобалізації світового господарства конче важливим для підготовки студентів економічних спеціальностей є вивчення своєрідності й неповторності організації національних господарств найбільш розвинутих держав світу, виявлення їх спільних та відмінних рис розвитку, особливостей трансформації до сучасного конкурентного середовища, ролі та значення держави в управлінні ринковими процесами та у виборі найоптимальнішої системи господарювання. Ці знання можна отримати вивчаючи навчальну дисципліну «Економіка зарубіжних країн», яка націлена сформувати у студентів основні поняття щодо особливостей розвитку економіки різних країн світу, забезпечити розуміння студентами регіональних особливостей економічного розвитку держав світу, основних факторів і джерел економічного зростання зарубіжних країн, тенденцій розвитку їх промислового виробництва, сільського господарства, сфери послуг, бюджетних систем та фінансових ринків.

Ключові слова: світова економіка, міжнародні економічні відносини, інтеграція, глобалізація, транснаціональні корпорації, міжнародні організації

Abstract

In the conditions of globalization of the world economy, it is important to prepare students of economic specialties to study the originality and uniqueness of the organization of national economies of the most developed countries of the world, to identify their common and distinctive features of development, the peculiarities of transformation into a modern competitive environment, the role and significance of the state in the management of market processes and in choosing the most optimal management system. This knowledge can be obtained by studying the discipline "Economics of foreign countries", which is aimed at forming the students basic concepts about the peculiarities of economic development of different countries of the world, to provide students with understanding of regional peculiarities of economic development of the countries of the world, the main factors and sources of economic growth of foreign countries, their trends development of industrial production, agriculture, services, budget systems and financial markets.

Key words: global economy, international economic relations, integration, globalization, transnational corporations, international organizations

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6,5	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –		Семестр	
Загальна кількість годин – 195		1-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 Самостійної роботи студента – 7	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	34 год.	-
		Практичні, семінарські	
		34 год.	-
		Лабораторні –	
		Самостійна робота	
		127 год.	-
		Індивідуальні завдання: –	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання 53% до 47%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – набуття студентами комплексних знань про найважливіші теоретичні та практичні аспекти розвитку і взаємодії держав світу, а також формування специфічних умінь комплексного аналізу моделей економічного розвитку різних зарубіжних країн.

Завдання курсу:

- розуміння змісту міжнародних економічних відносин і процесу розвитку світового господарства, а також комплексу понять та показників, які характеризують його розвиток.

- вивчення типів державної політики й моделей розвитку країн-лідерів.

- роз'яснення галузевої структури економіки, економічного потенціалу, особливостей економічного устрою країн;

- вивчення міжнародної спеціалізації та зовнішньоекономічної діяльності країн світу;

- визначення та характеристика чинних та потенційних важливих торгівельно-економічних партнерів України;

- формування ставлення до сучасних глобалізаційних процесів і діяльності провідних міжнародних економічних організацій та об'єднань світу;

- використання у практичній фаховій діяльності знань та умінь, набутих в процесі вивчення дисципліни, у відповідності до особливостей сучасного стану економік зарубіжних країн.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- загальні економічні основи сучасної цивілізації;
- регіональні особливості економічного розвитку держав;
- основні закономірності та напрямки розвитку ринкової світової економіки на макро- та мікроекономічному рівнях;
- інтереси та потреби України у стосунках з іншими країнами світу;
- фактори та джерела економічного зростання зарубіжних країн.

вміти:

- аналізувати тенденції розвитку економіки окремих країн;
- орієнтуватися в багатоманітних регіональних особливостях світового ринку;
- відслідковувати зміни в розвитку інтеграційних процесів і на такій основі визначати нові тенденції та місце країни в них;

- розробляти і здійснювати комплексні заходи щодо інтегрування України у світовий економічний простір;
- оцінювати корінні проблеми світогосподарських зв'язків на рівні теорії та практики;
- застосовувати знання і навички, одержані при вивченні курсу для аналізу вирішення завдань при проходженні спеціальних дисциплін, а також в подальшій трудовій діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Соціально-економічна типологія і моделі економічного розвитку країн світу

Тема 1. Економіка зарубіжних країн, її сутність та процес формування

Національна економіка як складова системи світової економіки. Типологія країн світу згідно поєднанню ключових параметрів економіки. Регіональна класифікація країн світу. Регіональні інтеграційні об'єднання країн світу. Основні моделі економічного розвитку країн світу

Тема 2. Інтеграційні та глобалізаційні виміри світової економіки

Інтеграційні процеси в системі світового господарства. Глобальний вимір інтеграції. Регіональний вимір інтеграції. Регіонально-інтеграційна класифікація країн світу. Глобалізація сучасної світової економіки.

Тема 3. Економіка індустріально розвинутих країн

Загальна характеристика країн, що входять до складу ОЕСР. Основні ознаки індустріально розвинутих країн. Основні напрямлення зовнішньоекономічної стратегії і політики індустріально розвинутих країн на початку XXI ст. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків з Україною.

Тема 4. Особливості економіки високорозвинутих країн

Економіка Німеччини. Економіка Франції. Економіка Італії. Економіка США. Економіка Канади. Економіка Японії. Економіка Великої Британії

Тема 5. Особливості економіки малих високорозвинутих країн Європейського Союзу

Особливості економіки Бельгії. Особливості економіки Нідерландів. Особливості економіки Австрії. Особливості економіки Ірландії. Особливості економіки Люксембургу

Змістовий модуль 2.

Вивчення особливостей економік зарубіжних країн

Тема 6. Особливості економіки високорозвинутих країн Європи, що не входять до Європейського Союзу

Особливості економіки Швейцарії. Особливості економіки Норвегії. Особливості економіки Ісландії.

Тема 7. Особливості економіки країн-новачків Європейського Союзу

Особливості економіки Польщі. Особливості економіки Чехії. Особливості економіки Угорщини. Особливості економіки. Особливості економіки Румунії. Особливості економіки Хорватії.

Тема 8. Особливості економіки країн Європи з транзитивною економікою пострадянського простору

Особливості економіки України. Особливості економіки Білорусі. Особливості економіки Молдови.

Тема 9. Економіка нових індустріальних країн

Нові індустріальні країни: загальні риси. Нові індустріальні країни: особливості економіки та тенденції розвитку. Моделі розвитку економік нових індустріальних країн.

Тема 10. Інформаційна безпека корпоративної економіки зарубіжних країн

Захист від кібератак на сучасному етапі розвитку суспільства. Економічний стан інформаційної безпеки у світі. Управління інформаційною безпекою корпоративної економіки і суспільно-економічних відносин. Фактори впливу на процес забезпечення інформаційної безпеки корпоративної економіки та суспільно-економічних відносин.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Соціально-економічна типологія і моделі економічного розвитку країн світу												
Тема 1. Економіка зарубіжних країн, її сутність та процес формування	16	2	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Інтеграційні та глобалізаційні виміри світової економіки	16	2	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Економіка індустріально розвинутих країн	16	2	2	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Особливості економіки високорозвинутих країн	26	6	6	-	-	14	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Особливості економіки малих високорозвинутих країн Європейського Союзу	22	4	4	-	-	14	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	96	16	16	-	-	64	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Вивчення особливостей економік зарубіжних країн												
Тема 6. Особливості економіки високорозвинутих країн Європи, що не входять до Європейського Союзу	21	4	4	-	-	13	-	-	-	-	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 7. Особливості економіки країн-новачків Європейського Союзу	21	4	4	-	-	13	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Особливості економіки країн Європи з транзитивною економікою пострадянського простору	21	4	4	-	-	13	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Економіка нових індустріальних країн	20	4	4			12						
Тема 10. Інформаційна безпека корпоративної економіки зарубіжних країн	16	2	2			12						
Разом за змістовим модулем 2	99	18	18	-	-	63	-	-	-	-	-	-
Усього годин	195	34	34	-	-	127	-	-	-	-	-	-
Модуль 2												
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	195	34	34	-	-	127	-	-	-	-	-	-

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 1. Економіка зарубіжних країн, її сутність та процес формування	2
2.	Тема 2. Інтеграційні та глобалізаційні виміри світової економіки	2
3.	Тема 3. Економіка індустріально розвинутих країн	2
4.	Тема 4. Особливості економіки високорозвинутих	6

	країн	
5.	Тема 5. Особливості економіки малих високорозвинутих країн Європейського Союзу	4
6.	Тема 6. Особливості економіки високорозвинутих країн Європи, що не входять до Європейського Союзу	4
7.	Тема 7. Особливості економіки країн-новачків Європейського Союзу	4
8.	Тема 8. Особливості економіки країн Європи з транзитивною економікою пострадянського простору	4
9.	Тема 9. Економіка нових індустріальних країн	4
10.	Тема 10. Інформаційна безпека корпоративної економіки зарубіжних країн	2
	Разом	34

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до аудиторних занять – 17 год.;
- підготовка до контрольних заходів – 39 год.;
- опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях –

71 год.

Усього

127 год.

6.1 Завдання для самостійної роботи

Звіти про самостійну роботу не надаються. Вивчення відповідного матеріалу перевіряється під час поточного та підсумкового контролю знань, захисту індивідуальної роботи.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 1. Економіка зарубіжних країн, її сутність та процес формування	12
2.	Тема 2. Інтеграційні та глобалізаційні виміри світової економіки	12

3.	Тема 3. Економіка індустріально розвинутих країн	12
4.	Тема 4. Особливості економіки високорозвинутих країн	14
5.	Тема 5. Особливості економіки малих високорозвинутих країн Європейського Союзу	14
6.	Тема 6. Особливості економіки високорозвинутих країн Європи, що не входять до Європейського Союзу	13
7.	Тема 7. Особливості економіки країн-новачків Європейського Союзу	13
8.	Тема 8. Особливості економіки країн Європи з транзитивною економікою пострадянського простору	13
9.	Тема 9. Економіка нових індустріальних країн	12
10.	Тема 10. Інформаційна безпека корпоративної економіки зарубіжних країн	12
	Разом	127

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Економіка зарубіжних країн» застосовується слайдова презентація (у програмі «Microsoft Power Point»), роздатковий матеріал, ілюстраційні матеріали та графічні схеми.

На практичних заняттях застосовуються:

- ситуаційні завдання;
- кооперативне навчання (робота за методом малих груп);
- моделюючі вправи;
- роздатковий матеріал для виконання графоаналітичних вправ;
- складання есе.

8. Методи контролю

Згідно з навчальним планом дисципліни «Економіка зарубіжних країн» передбачена форма підсумкового контролю – залік. Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою наступним чином:

- результати поточного контролю оцінюються за шкалою від 0 до 100 балів, які за згодою студента можуть бути зараховані як остаточний результат;

- студент має право скласти підсумковий контроль у вигляді заліку, де може додатково отримати від 0 до 40 балів. У такому випадку до набраних під час заліку балів додається 60 балів поточного контролю.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у письмовій формі або за допомогою комп'ютерного тестування. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові та теоретичне запитання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

з лекційного матеріалу – шляхом перевірки конспектів;

з практичних занять – з допомогою перевірки виконаних завдань.

Підсумковий контроль знань відбувається на заліку допомогою комп'ютерного тестування чи у письмовій формі у вигляді залікових білетів, які включають 30 тестів (одна правильна відповідь з п'яти запропонованих).

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів є такі:

– виконання всіх видів навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

– глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

– вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;

– характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);

– вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;

– вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль № 1					Змістовий модуль № 2					100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

T1, T2... T10 — теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Результати навчання проставляються за шкалою оцінювання. Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного та підсумкового контролів не менше 60 балів.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	зараховано
82–89	
74–81	
64–73	
60–63	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Економіка зарубіжних країн» включає:

1. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Економіка зарубіжних країн» для студентів напряму підготовки 6.030503 «Міжнародна економіка»// А.Й.Жемба, Рівне: НУВГП, 2013.– 20 с.
2. Опорний конспект лекцій (*у електронному і паперовому носіїві*) по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення.
3. Пакети тестових завдань по кожній темі і в цілому по всьому курсу дисципліни.
4. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/types/methods/>

11. Рекомендована література

Базова література

1. Економіка зарубіжних країн: Навчальний посібник / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, К.І. Ржепіжєвського. – К.: ЦУЛ, 2003. – 352 с.
2. Міжнародна економіка / За ред. Ю.Г. Козака і В.М. Новацького. – Одеса: Латстар, 2001. – 435 с.

3. Погорлецкий А.И. Экономика зарубежных стран: Учебник. / А.И. Погорлецкий. – СПб.: Изд. Михайлова В.А., 2000. – 492 с.
4. Світова економіка: Підручник / А.С.Філіпенко, О.І.Рогащ, Д.І.Шнирков та ін. – К.: Либідь, 2000. – 581 с.
5. Чужиков В.І. Економіка зарубіжних країн: Навч. посіб. / В.І. Чужиков. – К.: КНЕУ, 2005. – 308 с.

Додаткова:

1. Зовнішньоекономічна діяльність / За ред. Ю.Г. Козака і В.М. Новацького. – Одеса: Астропринт, 2001. – 198 с.
2. Міжнародні організації / За ред. Ю.Г. Козака і В.В. Ковалевського. – Одеса: Астропринт. 2001. – 288 с.
3. Макогон Ю.В. Европейский союз. Страны Запада и Нидерланды в международном аспекте. / Ю.В. Макогон, Г.Г. Савина.– Донецк: Гаага, 2001. – 70 с.
4. Макогон Ю.В. Интеграция Украины в международные экономические и финансовые организации: Сб. материалов и документов. / Ю.В. Макогон. – Донецк: ДонНУ, 2002. – 172 с.
5. Розміщення продуктивних сил: Підручник / За ред. В.В. Ковалевського, О.Л. Михайлюк, В.Ф. Семенова. 4-е видання – К.: Знання, 2001. – 352 с.
6. Мазурок П.П. Глобальна економіка: навч. посіб. / П.П. Мазурок, Б.М. Одягайло, В.В. Кулішов, О.М. Сазонец. – Львів: «Магнолія 2006», 2011. – 208 с.
7. Михайлова Л.І., Турчіна С.Г., Данько Ю.І. Міжнародний бізнес. Навчальний посібник/ Л.І. Михайлова, С. Г. Турчіна, Ю. І. Данько – Суми 2009, 268 с.
8. Світова економіка: підручник / За ред. С.В. Головки. – К.: Либідь, 2007. – 638 с.
9. Дахно І.І. Світова економіка: навч. посіб. – К.: ЦНЛ, 2006. – 264 с.

12. Електронний репозитарій НУВГП

1. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Економіка зарубіжних країн» для студентів напряму підготовки 6.030503 „Міжнародна економіка”/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/717/1/06-12-21.pdf>

13. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>

2. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс] - [Режим доступу] : <http://mfa.gov.ua/ua>
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] - [Режим доступу] : [//http://comeuroint.rada.gov.ua/komevrouint/doccatalog/document?id=56219](http://comeuroint.rada.gov.ua/komevrouint/doccatalog/document?id=56219)
6. Евразийское экономическое сообщество (ЕврАзЭС) [Электронный ресурс] - [Режим доступа] : <http://www.evrazes.com/customunion/about>
7. Исполнительный комитет СНГ [Электронный ресурс] - [Режим доступа] : <http://www.cis.minsk.by/>
8. Организация Объединенных Наций (ООН) [Электронный ресурс] - [Режим доступа] : <http://www.un.org/ru/>
9. Asia-Pacific Economic Cooperation (APEC) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.apec.org/>
10. Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.asean.org/>
11. Bank for International Settlements (BIS) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.bis.org/>
12. Economic Co-operation and Development (OECD) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.oecd.org/>
13. European Central Bank (ECB) [Electronic recourse] - [Access point] : <https://www.ecb.europa.eu/home/html/index.en.html>
14. Financial Stability Board [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.financialstabilityboard.org>
15. Food and Agriculture Organization (FAO) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.fao.org/home/en/>
16. International Atomic Energy Agency (IAEA) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.iaea.org/>
17. International Finance Corporation (IFC) [Electronic recourse] - [Access point] : http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/corp_ext_content/ifc_external_corporate_site/home
18. International Fund for Agricultural Development (IFAD) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.ifad.org/>
19. International Labour Organization (ILO) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>

20. International Monetary Fund - IMF DataMapper [Электронный ресурс] - [Режим доступа] : <http://www.imf.org/external/datamapper/index.php>
21. Mercosur [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.mercosur.int/>
22. North American Free Trade Agreement (NAFTA) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.naftanow.org/>
23. Organization of Black Sea Economic Cooperation (BSEC) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.bsec-organization.org/Pages/homepage.aspx>
24. Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC) [Electronic recourse] - [Access point] : http://www.opec.org/opec_web/en/
25. The United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://unctad.org/en/Pages/Home.aspx>
26. United Nations [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.un.org/en/>
27. United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.unido.org/>
28. World Bank Group - Data & Research [Electronic recourse] - [Access point]:<http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/0,,menuPK:476823~pagePK:64165236~piPK:64165141~theSitePK:469372,00.html>
29. World Customs Organization (WCO) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.wcoomd.org/en.aspx>
30. World Trade Organization [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.wto.org/>